

עזון תורני שכוחי בעזה"ה אגדה של תורה

גליון 637

בית הכנסת "עולי בבל" ע"ש הרב יוסף חיים זצ"ל רח"י יוסף חיים אור-יהודה ת"ו

כשמבקש הקב"ה ממשה לגאול את ישראל, משה עומד וטוען בפני הקב"ה: "והן לא יאמינו לי". מה בעצם טענתו?

פתיח האהל

בחנותו הזעיר האופה פנים לגוש החמאה שנחבצה אצל החלבן. הגוש אמור היה לשקול 200 גרם, אבל הוא

נראה לו קטן באופן חסוד. המאזניים נשלפו, הגוש הונח על המשקל כשנגדו משקולת בת 200 גרם, החמאה עמדה בבירור מעל קו המשקולת, והכעס העז נמהל בחיך מנצחים קטן: 'אני אלך לתבוע אותך אצל השופט'. כדי להיות בטוח בכך, החליט האופה לעקוב במשך מספר ימים ולשקול את גוש הגבינה המגיע מהחלבן, הוא תיעד את התוצאות בפנקס קטן. כעבור מספר ימים צעד האופה אל שופט הכפר והזמין את החלבן הרמאי למשפט. החלבן קיבל הזמנה מן השופט והגיע לראות במה דברים אמורים. הוא הכחיש מכל וכל שהוא מרמה את לקוחותיו.

השופט ניסה להבין עם מי הצדק, ופנה אל האופה: "אתה טוען שמשך מספר ימים החמאה שוקלת פחות מ-200 גרם. כיצד בדקת זאת?"

האופה משך בכתפיו: "יש לי משקל בחנותי, עליו מעמיד אני משקולת של 200 גרם ותמיד גוש החמאה הנמצא בכף הנגדית גבוה יותר. הוא קל יותר". כעת פנה השופט לחלבן: "מה תאמר כנגד טענה זו?"

החלבן סיפר לשופט: "בכל בוקר מקבל אני כיכר לחם מן האופה בפתח חנותי. על פי ההסכם בינינו משקל הכיכר הוא 200 גרם, ואני בתמורה משלם לו בתוצרתי – גוש חמאה השוקל 200 גרם. את משקל החמאה אני מכוון בדיוק נמרץ כפי משקל הלחם שאני מקבל ממנו. אם הוא טוען ששקל את החמאה ומשקלה נמצא חסר, לא בי האשם והרמאות, כי אם בו..." כשאתה רואה חיסרון בחברך הבט בעצמך ודי לחכימא ברמיזא...

שבת שלום
שמשון אליעזר פוקס

הגאון המקובל רבי יעקב אבוחצירא זצ"ל בספרו "פיתוחי חותם" מסביר, שמשה רבנו טען בפני הקב"ה: איך אתה מצווה אותי להודיע לעם ישראל שהגיע זמן גאולתם, הרי הם שקועים במ"ט שערי טומאה של מצרים, כיצד ניתן לצפות שהם יאמינו שהגיע הקץ לשעבוד הנורא ולהתחלה של עידן רוחני חדש?

ועל כך השיבו הקב"ה: אתה צודק, אבל דע לך שבתוך תוכם הם מאמינים בני מאמינים, וכל התדרדרותם נובעת מסיבות חיזוניות ומהשפעת המצרים. אם ננתק אותם לזמן קצר מהקשר עם המצרים (בתקופת עשר המכות), תיכף תראה איך הם שבים לשורשם ולקדושתם.

כהוכחה לכך, נתן ה' בידו שלושה אותות, שהמכנה המשותף שלהם הוא שהצרה נבעה כתוצאה מהוצאת הדבר מן המסגרת ומן השימוש הרגיל שלו. באות הראשון שאלו ה': "מזה בידך?", ענה: "מטה". משה השליך את המטה שהיה בידו ארצה והוא הפך לנחש. מה גרם לו זאת? שיצא חוץ למקומו והושלך ארצה.

באות השני אמר לו ה' שישים ידו בחיקו שם מקום היד, וכשהוציאה – הפכה היד למצורעת כשלג. כשהשיבה לחיקו, שבה כבראשונה. ובאות השלישי אמר לו שייקח מים מן היאור, וכששפכם ליבשה הפכו לדם. בכל אלה הראה לו ה' שהמקום גורם, והיוצא משורשו משתנה לרעה. כך – מסיים האביר יעקב – בני ישראל ניצלו מגלות מצרים, על ידי ניתוקם מהסביבה השלילית וחיבורם מחדש לדרגתם הרוחנית.

וכך בדיוק יהיה לעתיד לבוא - כשאנו נתנתק מהסביבה הרעה, מיד תגיע גאולתנו הנצחית!

זמני השבת
הדלקת נרות מוצאי שבת
5:23 4:20
נא לשמור על קדושת הגליון
אין לקרוא בשעת התפילה
לית 5:55

אֵהָא הַהִלְלָה

"וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים
מִצְרַיִם אֶת יַעֲקֹב אִישׁ וּבֵיתוֹ בָּאוּ."

וְאֵלֶּה שְׁמוֹת = ראשי תיבות: וחייב אדם להשלים הפרשה שנים מקרא ואחד תרגום, (פרי מגדים במש"ז ר"ס רפה).
וכן הוא בגמרא (ברכות ח.). אמר רב הונא בר יהודה אמר רבי אמי: לעולם ישלים אדם פרשיותיו עם הצבור שנים מקרא ואחד תרגום ואפילו עטרות ודיבון (שאין בהם תרגום), שכל המשלים פרשיותיו עם הצבור מאריכים לו ימיו ושנותיו.

וכן פסק מרן בש"ע (או"ח סי' רפה) וז"ל, אף על פי שאדם שומע כל התורה כולה כל שבת בצבור, חייב לקרות לעצמו בכל שבוע פרשת אותו שבוע, שנים מקרא ואחד תרגום ואפילו עטרות ודיבון.

ומצוה מן המובחר שישלים אותה קודם שיאכל בשבת, ואם לא השלים קודם אכילה ישלים אחר אכילה, עד המנחה, ויש אומרים עד רביעי בשבת ויש אומרים עד שמיני עצרת, ע"כ.

כתב המהרח"ו (שער הכונות, ענין ליל ו') מנהגי מורי ז"ל, תיכף בסיימו תפלת שחרית של יום ו' היה הולך לבית הכנסת או לבית מדרשו אם היה שם ספר תורה כשר היה מוציא, וקורא בו הפרשה שנים מקרא ואחד תרגום, והוא היה קורא המקרא מתוך הספר תורה, והיה לו תלמיד אחד שהיה קורא לו התרגום מתוך ספר התרגום, והוא אומר אחריו. וכן היה עושה בכל פסוק ופסוק עד שמשלים הפרשה. והיה דוחק עצמו לקרותה ביום ו', והיה אומר כי זה סוד (שמות טז, ה) "וְהָיָה בַּיּוֹם הַשְּׁשִׁי וְהִכִּינוּ אֶת אֲשֶׁר יִבְיֹאוּ" ע"כ

אהל לחידוש

חידושים ופנינים לשולחן השבת

"וַיְהִי בַּיָּמִים הָרַבִּים הֵהָם, וַיָּמָת מֶלֶךְ מִצְרַיִם, וַיֶּאֱנָחוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִן הָעֲבָדָה..."

בספר "שבות יהודה", הקשה: מדרך העולם, כאשר אחד מציק וגורם רע לזולתו, ולאיש המציק רע המעללים קורה אסון – אזי לסובל, למרות שהוא עדיין מצוי בסבלו, יש נחמה מסוימת בכך שזה שגורם לו רעה סובל ומתייסר.

בפסוק משמע להיפך, שיש קשר בין הדברים: בגלל שמת מלך מצרים נאנחו בני ישראל מן העבודה. והדבר טעון ביאור.

בעל "שבות יהודה" מבאר יסוד בתורת הנפש שכל אחד מאיתנו, מן הסתם, מכיר מניסיון אישי: כאשר אדם בקו הבריאות, ענייניו מסודרים פחות או יותר במקומם, והכל הולך כשורה – קל לו להראות פנים שוחקות לזולתו, לשמוח בשמחתו ולהיות טוב ורך כלפיו. אולם כאשר האדם סובל מייסורי הגוף, או עסקיו במצב גרוע וכיוצא בזה, הרי שגם יחסו כלפי הזולת משתנה לרעה. מוחו וליבו טרודים בצרתו והוא אינו פנוי כלל להעניק מעצמו לסובביו חיוך או מילה טובה, בעיקר אם הדבר כרוך בקושי.

מעתה נבין מדוע דרשו חז"ל: "וימת מלך מצרים – נצטרע והיה שוחט תינוקות ישראל ורוחץ בדמם" (רש"י).

מי גילה רז זה לחז"ל שנצטרע? שמא באמת המלך מת ונפטרו ישראל מעולו עד שיקום מלך חדש? אלא שחז"ל הבינו מלשון הפסוק שאנחתם של ישראל קשורה במיתתו של מלך מצרים גופא. על כרחך שלא מיתה רגילה יש כאן, כי אם ייסוריו של פרעה שגרמו לו להכביד עולו על ישראל. לכן אף שהוא חשוב כמת, לא היה מקום לבני ישראל לשמוח ששונאם מיצר ומצטרע – משום שהדבר עלה להם בילדים שנלקחו לרפואה אכזרית עבור המלך, וכן בהכבדת עול העבודה עליהם.

"וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְרַיִם"

"מדוע אומר הפסוק 'הבאים מצרימה'. והרי היה לו לומר 'שבאו מצרימה', שהרי מזמן באו למצרים, וכבר אינם בחיים. בא הכתוב לספר בשבחם של השבטים. אשר גם כאשר ירדו למצרים לא התערבו בגויים ולא למדו ממעשיהם. בצדקתם ובתומתם נשארו עד ליום מותם, כאילו אך עתה באו למצרים, לכן נאמר הבאים מצרימה"

(כתב סופר).

להערות והארות, הנצח ות,
לעילוי נשמת וכו' 054-8444774
לקבלת העלון במייל נא לכתוב ל:
8444774@Gmail.com

אהל המעשה

"מדינה מטופשת, עיר טיפשית ורחוב של טיפשים!"

במילים אלו יצא הבחור הצעיר מבית הוריו באישון לילה, וטרק מאחוריו את הדלת. עליו גדול היה הבחור הצעיר. שנים שקד על דלתי התורה מגיל קטן והדהים את רבותיו בידיעת התורה שלו. לפתע, החלה רוח אחרת לנשב מכיוונו. הוא נחשף לספרים חיצוניים ואפיקורסות נצצה בו. לאחר זמן מה, החליט להשאיר את בית הוריו ואת עירו מאחוריו. גם תורתו, למרבה הצער, נותרה מאחור. יחד עם קיום המצוות. נסע הבחור לברלין ובתמיכתם של המשכילים שמימנו לו לימודים אקדמיים – התעלה בחכמת הרפואה והמתמטיקה. לאחר שנים ספורות כבר הספיק לחבר שני ספרים שהפליאו את כל רואיהם המלומדים: ספר שמתמצת את רוב המחלות המוכרות והידועות לאנושות, כולל התרופות להן והדרכים להישמר מפניהן, לצד ספר מבריק בחשבון ובהנדסה. השנים חלפו והבחור, שכבר לא היה כל כך צעיר, החליט לשוב ולהתפייס עם הוריו. ממילא עתה יכירו בצדקת דרכו ובכבוד הרב שנחל ויסלחו לו.

בעת שיצא הבחור לביתו, נפוצה השמועה בעולם היהודי שהגאון רבי שניאור זלמן מלאדי, בעל ה'יתניא', השתחרר ממאסר. שמו של בעל ה'יתניא' נפוץ בעולם כחכם שידוע להשיב נכונה גם בענייני העולם הזה. רצה הבחור להראות לבעל ה'יתניא' את שני חיבוריו ולשמוע את חוות דעתו עליהם. הוא הגיע אל בית מדרשו של רבי שניאור זלמן באישון ליל חורף. קר היה בחוץ ובפנים בערו שני תנורים גדולים. הרבי ניאות לקבלו למרות השעה המאוחרת, והבחור הניח את שני הספרים על השולחן. דפדף בעל ה'יתניא' בספר על חכמת ההנדסה, בעמוד החמישי רשם הערה קצרה לצד אחת השורות והמשיך לדפדף במהירות ביתר העמודים. משסיים, הושיט את הספר לבחור והראה לו שיש לו טעות יסודית אחת בעמוד החמישי, וכיון שיתר העמודים מתבססים על הקדמה שגויה זו – הרי שהחשבון בטעות יסודו... לאחר מכן נטל הרבי את הספר על חכמת הרפואה, עיין בו מעט ושאל את הבחור:

"מהו האבר הקטן ביותר שניתן לחתוך אותו ולא יקרה לאדם שום נזק". הבחור ענה: "האצבע הקטנה שברגל."

ביאר לו בעל ה'יתניא' שבאצבע קטנה זו יש מספר גידים דקים וקטנים שאם ייחתכו – הרי שהגוף כולו בסכנה גדולה מאוד. יצא הבחור הנסער מחוץ לחדרו של הרבי, והחל להסתובב בבית המדרש אפוף הרהורים. לאחר דקות ארוכות ניגש לאחד התנורים והשליך לתוכו את הספר ההנדסי. הרבי צודק! מקץ זמן מה ניגש הבחור לתנור השני והשליך את החיבור הרפואי לתוכו... חזר הבחור לחדרו של בעל ה'יתניא' וביקש ללמוד עמו. לימודים היה ביחידות גמורה כשאפילו רבי דובער, בנו של בעל ה'יתניא', לא הורשה להיות נוכח בו.

לתמיהתו של בנו, גילה רבי שניאור זלמן סוד מכבשן הנשמות: בבחור הזה מגולגלת נשמתו של בעל התשובה המפורסם רבי אלעזר בן דורדייא. שלוש פעמים כבר היה בעולם הזה ובכל פעם התקלקל בסופו. "הפעם", סיכם בעל ה'יתניא', "לא אניח לו עד שיתוקן. וזה לך האות: בעוד שבעה שבועות מהיום – ייפטר לבית עולמו..." וכך היה. (את הסיפור סיפר הצדיק מרעננה רבי יצחק הכהן הוברמן זצוק"ל – הבאנו לכבוד יום הילולא של בעל התניא - כ"ד טבת זיע"א)

"ותפתח ותראהו את הילד והנה נער בכה ותחמול עליו

ותאמר מילדי העברים זה"

תמה המהר"ש מבעלז זצ"ל איך יתכן שאצל בת פרעה נתעוררה מידת הרחמנות כשראתה ילד בוכה, הרי ראתה כל יום אלפי רציחות של תינוקות, ושמעה אלפי בכיות ואיך יכול להיות שהיא שומעת תינוק בוכה ומתעוררת אצלה מידת הרחמנות? ומתרח: כיוון שראתה את משה רבינו והסתכלה על הצדיק, דבר זה השפיע עליה מיד מידות טובות, ולכן אע"פ שעד עכשיו ראתה אלפי רציחות ושמעה אלפי בכיות, מ"מ כיון שהסתכלה על משה נהפכה מיד לטובה – עם מידות טובות. לימוד גדול למידים אנו, שגם בהסתכלות חד פעמית של גויה על צדיק קטן, משפיע הדבר לשינוי קיצוני לטובה. קל וחומר כמה יכולה להשפיע עלינו הסתכלות על צדיק וגדול בתורה.

הטלפון של צבי צלצל

באמצע תפילת שמונה-עשרה. הוא הביט בצג והחליט לקבל את השיחה. "ממ... ממ...", השמיע לבן שיחו שמעבר לקו, "השיבה שופטנו כבראשונה... אהמ... אהמ...".

בתום התפילה ניגש הרב אל צבי ובידו ספר "שולחן ערוך". הרב הסביר לו שאסור להפסיק באמצע תפילה, והקריא לו את ההלכה: "וְאִפְלוּ נָחַשׁ פְּרוּף עַל עֵקְבוֹ, לֹא יִפְסִיק" (או"ח סי' קד ס"ג). צבי הנהג בראשו, כיודע זאת, ורק הצביע על המשך ההלכה: "אָבֵל עֵקֶב, פּוֹסֵק". "מה הקשר?"... שאל הרב. צבי ענה: "זאת הייתה חמותי..."

השופט: גנבת סכום מהחנות!!

הגנב: אבל אדוני אני מבטיח לך

שזה היה חד פעמי!

קצתה האתול

באחת הפעמים שיצא משה מארמונו של פרעה לראות בסבלות אחיו היהודים, ראה משה איש מצרי מכה איש עברי מאחיו. משה עשה מה שעשה, והמצרי נטמן חסר רוח חיים בחול. תמיהה גדולה ניקרה בלבו של משה: יהודים רבים נמצאים מסביב, מדוע אף אחד לא קם להושיע את העברי מיד מכהו המצרי? היכן אחוות האחים שלהם?!

ההמון הזועם צבא על ארמונו של המושל. גרונם ניחר מצעקות ומשאלתם הייתה אחת: לחייב את הרב להסגיר את הרוצח לידי השלטונות, שעות ספורות קודם לכן שגג יהודי מבני ירושלים והרג ערבי, מיד לאחר מעשה נמלט היהודי אל ביתו של הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד וביקש מקלט. רבי יוסף חיים הסתיר אותו במחבוא גאוני. לבני ביתו שהתפלאו מדוע הוא עושה זאת, השיב הגרי"ח: "אילו ידעתי שהיו מוסרים את היהודי לבית המשפט והיה נעשה משפט צדק - הייתי מניח שיבוא על עונשו. אולם ההמון המוסת יקרע אותו כדג, ולא בטוח שחלילה יהיה את מי להביא לקבר ישראל"...

חכם עדיף מנביא. תוך זמן קצר התגודדו ערביי ירושלים מול בית המושל בצווחות מחרישות אוזניים שיחייב את רבי יוסף חיים לספר היכן הרוצח. רבי יוסף חיים הובא אל המושל ונדרש לגלות היכן החביא את האיש. "לממשלה יש משטרה וצבא שתפקידם לשמור על החוק", ענה רבי יוסף חיים באומץ. "יבצעו את תפקידם, יחפשו אותו ויעמידוהו לדין. אינני מחויב כאזרח לספק מידע מהסוג הזה".

"אשליך אותך לכלא!", איים המושל בפנים סמוקות מזעם נוכח הרב היהודי האמיץ. רבי יוסף חיים פתח את מעילו והראה למושל את נרתיק הטלית ותפילין שהביא עמו: "התכוננתי לזה", אמר בשלווה. בניסיון אחרון שלח המושל יהודי עשיר אל רבי יוסף חיים, שיפעיל עליו את כוחו וישכנע אותו למסור את הרוצח. היהודי הגיע לבית הגרי"ח זוננפלד והחל לצעוק עליו בקולי קולות שהוא מסכן את כל היישוב היהודי, וכי יתחולל פוגרום בעקבות סירובו להסגיר את הרוצח.

רבי יוסף חיים לא התפעל. "שאלה אחת לי אליך", דיבר הרב בשלווה כשהייתה הפוגה בין הצעקות, "אם זה היה הבן שלך - גם היית מבקש למסור אותו לידי ההמוני?! - - - היהודי השפיל מבט במבוכה, נסוג ויצא מהבית. מבאר הגאון רבי עזריה פיגו בספרו "בינה לעיתים": כאשר ראה משה איש מצרי מכה איש עברי מאחיו ואף אחד לא קם להתערב לטובת המוכה - לימד עליהם משה זכות, "כנראה הם לא מסוגלים לריב". אי אפשר לדרוש מבן אדם דבר שהוא נגד טבעו. למחרת, כשיצא משה וראה את העברים הניצים, נענה: "אכן", אם אתם מסוגלים לריב, ואינכם עדיני נפש כפי שחשבתי בתחילה, "נודע הדבר" למה אתם סובלים. כאשר המצרים מכים את אחיכם - אינכם מתערבים, אולם כאשר הדבר נוגע לכם - אתם קמים ומשיבים מלחמה שערה...

(ר' ישראל קעניג)

ברכה והצלחה
ובריאות איתנה
אסף בן אשר ומשפחתו הי"ו
דוד אשר בן איבון ומשפחתו הי"ו

לרפואה שלימה
סעיד אשר בן לאה הי"ו
אורה בת סניורה הי"ו

"עץ חיים היא למחזיקים בה"
 לזכות להצלחה ולבריאות איתנה

טוביה שרבי בן נזימה
ומשפחתו הי"ו

דוד חיים בן עליזה
ומשפחתו הי"ו

אופיר דלל בן אורה
ומשפחתו הי"ו

שיעור בפרשת שבוע
מהרב שמשון פוקס שליט"א
כל יום חמישי
מיד לאחר מנחה
בביכניס אור אבנר
רח' משה דיין קרית הסביונים יהוד
מנחה - בשעה 16:15

בית הכנסת "היכל יצחק דוד"
רח' דוד אלעזר 18

תפילת שחרית 6:30
מנחה וערבית (סמוכות) -- 16:10

שיעורי תורה מידי יום אחרי ערבית

יום א' - הרב שמשון פוקס שליט"א
 יום ב' - הרב הגאון אברהם הכהן שליט"א
 יום ג' - הרב שלום אטלן שליט"א
 יום ד' - הרב בן יאבו שליט"א
 יום ה' - הרב אליהו הכהן שליט"א

בית הכנסת
"עולי בבל"
ע"ש הרב יוסף חיים זצ"ל

שחרית - 5:45 נץ
מנין ב' - 7:30
מנחה ערבית - 16:15

שיעורי תורה מידי יום
לאחר ערבית

יום א' ב' ה'
רב בית הכנסת
הרב יהונתן אמדדי שליט"א

יום ג'
הרב שמשון פוקס שליט"א

יום ד'
הרב נאור דרשני שליט"א

יום ה' -
הרב רפאל עגיב שליט"א
בשעה 19:30

"יש קונה עולמו בשעה אחת"

שימו לב <<<<

לימוד אברכים עם תלמידים כל יום שני ורביעי בשעה 20:00
ערבית מאוחרת: יום א' 22:00 יום ב' 20:45 יום ד' 20:45 יום ה' 21:00